

Memurin kanununun 85 ve 73 ncü maddelerile tekaüt kanununun 66 ve 68 nci maddeleri hakkında

(*Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 23/VI/1934 - Sayı : 2734*)

No.
817

1 — Memurin kanununun 85 inci maddesinin ilk fıkrasında « memuriyetinin ilgası dolayısıyla açıkta kalan memurların, ilganın vukubulduğu ay ile onu müteakip olan ay zarfında maaş ve tahsisatı fevkalâdesi tam olarak ve bu müddetin hitamında tekrar hizmete tayin kılınmamış ise yeni memuriyete tayinine kadar en son almış olduğu maaş ve tahsisatı fevkalâdesinin nisfı ita ve son memuriyetine muadil olmak şartile teklif olunan yeni memuriyeti kabulden istinkâf eylediği takdirde işbu açık maaşı katolunur » ve son fıkrasında « Mesleki memuriyet olan mebuslar müddetleri bittikten sonra tekrar intihap edilmezlerse mebusluktan evvelki memuriyetlerine nazaran haklarında bu madde tatbik olunur » denilmekte ise de;

Elyevm hükmü cari olan 1932 malî senesi muvazenei umumiye kanununun 20 nci maddesinde « açıkta kalan memurlardan filî hizmet müddeti yedi seneye kadar olanlara dörtte bir, on beş seneye kadar olanlara üçte bir, on beş seneden fazla olanlara yarım maaş nisbetinde açık maaşı verilir. Bunların 788 numaralı kanunun 85 inci maddesi hükmüne tevfikan ilk iki aylık tam maaş almak hususundaki hakları mahfuzdur » denilmekte olup;

Mezkûr 85 inci maddenin birinci fıkrası 1932 muvazenei umumiye kanununun işbu maddesile tadil edilmiş ve açıkta kalan memurlardan filî hizmeti yedi seneye kadar olanlara dörtte bir ... denilerek açık maaşı verilebilmesi için memuriyet uhdesinde iken memuriyetinin lâğvolunması muktazi bulunmuş olmakla yukarıda yazılan maddelerin müeddasına göre bir memur, velev ki bir sene memuriyette bulunsun, memur iken mebus intihap olunupta müddetin hitamında tekrar intihap olunmazsa memuriyetteki hizmetine göre kanunda tavin edilen nisbetler dairesinde kendisine açık maaşı verileceği ve hizmet müddeti her ne olursa olsun memuriyetten ayrıldıktan sonra mebus intihap olunanlara açık maaşı verilemeyeceği sarih olduğundan tefsire ihtiyaç yoktur.

2 — Evvelce bir müddet Devlet memuriyetinde bulunduktan sonra Şehremaneti misilli Devlet memuriyetinden addedilmeyen vazifede buldukları sırada mebus intihap edilen ve bilâhare intihap edilmemeleri dolayısıyla açıkta kalanlara memurin kanununun 85 inci maddesi veçhile tahsis olunacak açık maaşının mebusluktan evvel şehremanetinden aldığı memuriyet maaşı üzerinden mi, yoksa ona tekaddüm eden son maaştan mı tahsis olunacağına tereddüt edilmiş ise de;

Devlet memuriyetinde iken memuriyetinin ilgasından dolayı açıkta kalan memurlara açık maaşı verilmesi meşrut olup yoksa evvelce Devlet memuru iken Devlet memuriyeti addedilmeyen bir vazifeye giren memurlara açık maaşı verilmesi hükmü kanuna münafi olduğu cihetle mebuslar hakkında dahi aynı veçhile muamele ifası lâzımgelceği cihetle tefsire lüzum görülmemiştir.

3 — 1683 numaralı tekaüt kanununun 66 ncı maddesinde zikrolunan vilâyet hususî idareleriyle İstanbul ve Ankara belediyelerinde hizmet ederek tekaüt aidatı vermiş ve bilâhare mebus olup tekaütlik müddetini ikmal etmiş olanlara mebuslukta geçen müddetin tekaüt hesabında sayılacağı ve fakat tekaüt maaşının men-sup olduğu daire bütçesinden verilmesi ahkâmı kanuniye iktızasından bulunduğu

cihetle o yolda muamele ifası lâzımgelir denilmekte;

Ve filhakika memurun kanununun 73 üncü maddesinin ilk fıkrasında « Mebuslukta geçen müddet tekaüde mahsup edilir » denilmesine göre maddenin hükmü yalnız mebuslukta geçen müddetin mebusluktan evvel geçirilen hizmet müddetine ilâveten ve bunu müteakıp gelen ikinci fıkrada « Mebusluk tahsisatının aslı olan on bin kuruş (ki muahharan 125 lira olarak kabul olunmuştur) tekaüde esas tutulur » cümlesi de tahsis olunacak maaşın ölçüsünü ifadeden ibaret olmasına ve yine memurun kanununun, memuriyetinin ilgası dolayısıyla açıkta kalan memurlara ne suretle açık maaşı verileceğini gösteren 85 nci maddesinin ikinci fıkrasında «Mesleki memuriyet olan mebuslar müddetleri bittikten sonra tekrar intihap edilmezlerse mebusluktan evvelki memuriyetlerine nazaran haklarında bu madde tatbik olunur» denilmesine göre de mesleki memuriyet olan mebusların evvelece mensup oldukları dairenin malı gibi telâkki edilmiş bulunmalarına ve bu kısım mebusların tekaütlüklerinde müddeti hizmet cetvellerinin tanzim ve tekaüt maaşlarının tahsis muameleleri evvelece mensup oldukları dairelerden yapılmakta ve tekrar intihap edilmeyen mebuslara verilen açık maaşları mensup oldukları dairelerce tesviye kılınmakta ise de;

Mesleki memuriyet olan ve tekrar intihap edilmeyen mebuslara verilecek olan açık maaşları ile kanun, bu zevatı evvelece mensup oldukları daireye mal ve vaziyeti sabıkalarına irca etmiş denilebilip mebusluktan tekaüt olanlara gelince, 1683 numaralı tekaüt kanununun 23 üncü maddesinin ikinci fıkrasında «Mesleki memuriyet olup mebusluğa intihap edilenlerin mebusluk müddeti filî hizmet addolunur » denilmesine göre bu müddetin filî hizmet itibar edilmesi ve tahsis olunacak tekaüt maaşına mebusluk tahsisatının esas ittihaz olunacağına salifüzzikir memurun kanununun 73 üncü maddesinde tasrih kılınması bunların tekaüt maaşlarının umumî bütçeye mal etmiş olmasına delâlet eder.

Memurinden idarei hususiyelerde müstahdem olanların tebdili memuriyetle muvazenei umumiye dahilinde bir memuriyete tayin olundukları ve buradan tekaüt edildikleri takdirde tekaüt maaşları muvazenei umumiyeden tahsis ve tesviye edilegelmekte bulunduğu ve her ne kadar mebus bulunan zevat mebus bulunan müddetçe memur değiller ise de ifa eyledikleri hizmet mukabili aldıkları tahsisat muvazenei umumiyeden verildiğine göre işbu muvazenenin, masrafını deruhde ettiği hidemata kıyasen bu hizmetin müncer olacağı tekaüt vaziyetinde tekaüt maaşının da yine muvazenei umumiyeye deruhde edilmesi muvafık görülmüştür.

4 — 1683 numaralı tekaüt kanununun 68 nci maddesi hususî ve mülhak bütçelerden maaş alanların tekaütlükleri hakkında bir hüküm vazetmekle beraber yirmi beş sene muvazenei umumiye dahilindeki dairelerden birinde ifayi hizmet ederek yeni kanunun neşrinden evvel buradan ayrılıp mülhak veya hususî bütçe ile idare olunan bir dairede vazife kabul etmiş ve oradan da yine yeni kanunun neşrinden evvel başka bir hizmet deruhde eylemiş olanlar hakkında sakit bulunmaktadır. Bu gibilere 1683 numaralı tekaüt kanununun zamanı memuriyetinde yapılacak tekaüt muamelelerinin muvazenei umumiye dahilindeki yirmi beş senelik hizmetlerine göre yeni hükümlere tevfikan mı, voksa son memuriyetleri olan hususî veya mülhak bütçe ile idare olunan dairedeki hizmetlerine nazaran 68 nci madde hükmüne tevfikan mı, muamele yapılması lâzımgelceği muhtacı tavzih görülmüşse de;

Bilâhare mezkûr dairelerin her biri için ayrı ayrı tekaüt kanunu yapılmış ve ne suretle tekaüt edilecekleri kanunlarında tasrih kılınmış ve mesele halledilmiş olduğundan keza tefsire lüzum kalmamıştır. (Cilt 23 - Sayfa 116,140,175:176).

16 haziran 1934